

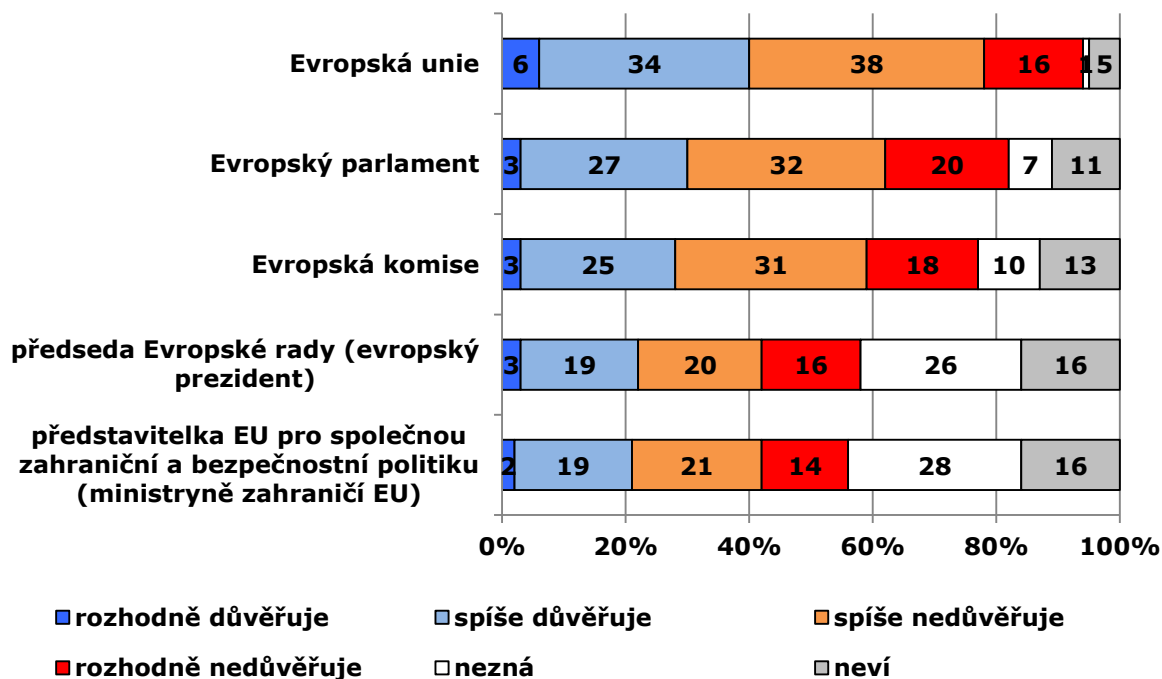
Důvěra institucím EU a organizacím OSN a NATO

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-04</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>2. – 9. 4. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1048</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.162, PM.65</i>
Zveřejněno dne:	<i>27. dubna 2012</i>
Zpracoval:	<i>Martin Durdovič</i>

Do svého dubnového šetření CVVM zařadilo otázky týkající se důvěry občanů v instituce Evropské unie. Kromě důvěry v Evropskou unii jako celek byla předmětem dotazování důvěra občanů Evropské komisi, Evropskému parlamentu, předsedovi Evropské rady (tzv. prezidentovi unie) a představitelce pro společnou zahraniční politiku (tzv. ministryni zahraničí EU). Šetření zahrnovalo také otázky týkající se důvěry občanů Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů. Výzkum celkově přináší zjištění, že důvěra v instituce EU a v organizace OSN a NATO meziročně poklesla.

Jak ukazuje graf 1, Evropské unii důvěřují celkem asi dvě pětiny Čechů (40 %), zatímco více jak polovina Čechů (54 %) vůči Evropské unii cítí menší či větší nedůvěru. Ve srovnání s Evropskou unií je důvěra Evropskému parlamentu a Evropské komisi nižší. Evropskému parlamentu vyjádřilo důvěru celkem 30 % dotázaných, Evropské komisi 28 %. Větší či menší nedůvěru ve vztahu k oběma institucím naopak pociťuje přibližně polovina občanů (52 %, resp. 49 %).

Graf 1: Důvěra institucím EU¹

Vyjadřování důvěry evropskému prezidentovi a ministřyni zahraničí je ovlivněno skutečností, že přibližně dvě pětiny populace (42 %, resp. 44 %) tyto evropské představitele neznají nebo na otázku nedokáží odpovědět. Mezi těmi, kdo vyjádřili svůj názor, nicméně v obou případech celkově mírně převažuje nedůvěra nad důvěrou. Evropskému prezidentovi celkově důvěřuje 22 % dotázaných, 36 % dotázaných naopak vyjádřilo nedůvěru. Evropské ministřyni zahraničí důvěřuje 21 % dotázaných, nedůvěru pocituje 35 %.

Tabulka 1: Důvěra institucím EU (časové srovnání v %)

rok měsíc	2003 11	2004 3	2004 5	2004 11	2005 2	2006 9	2007 2	2008 2	2009 2	2010 4	2011 4	2012 4
Evropská unie	57	57	64	55	56	58	50	55	60	55	52	40
Evropský parlament	42	-	49	44	-	-	-	-	44	39	34	30
Evropská komise	39	-	46	41	-	-	-	-	40	38	34	28
Evropský prezident	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27	22
Ministřyně zahraničí EU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	21

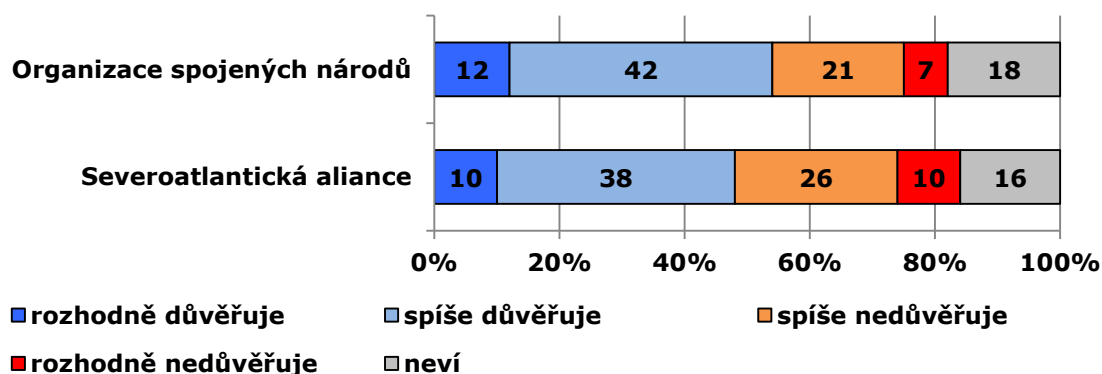
Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, důvěřujete: a) Evropské unii, b) Evropské komisi, c) Evropskému parlamentu, d) předsedovi Evropské rady, takzvanému evropskému prezidentovi, e) představitelce EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (ministřyni zahraničí EU)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Z tabulky 1 je zřejmé, že v časovém srovnání s předcházejícími roky došlo k poklesu důvěry ke všem sledovaným evropským institucím a představitelům. Nejmarkantnější je pokles důvěry v EU jako celek, kde oproti roku 2011 rozdíl činí 12 procentních bodů a jde o vůbec nejnižší zjištěnou hodnotu od roku 2003. K signifikantnímu snížení důvěry ale došlo také ve vnímání Evropské komise (6 p. b. oproti roku 2011), evropského prezidenta (5 p. b. oproti roku 2011) a evropské ministryně zahraničí (8 p. b. oproti roku 2011). Tyto posuny dokládají, že krize eurozóny, která se i v mezidobí od předcházejícího měření dále prohlubovala, u Čechů posílila skeptický postoj k EU jako celku a v menší míře i k jejím institucím a představitelům.

Z hlediska sociodemografických charakteristik EU statisticky významně častěji důvěřují lidé deklarující dobrou životní úroveň své domácnosti, vysokoškoláci a lidé s pravicovou orientací. Nedůvěra je naopak silnější u lidí se špatnou životní úrovní, se středoškolským vzděláním bez maturity a u těch, kdo se názorově orientují na levý kraj politického spektra. Důvěru v EU rovněž častěji uvádějí lidé, kteří jsou spokojeni s členstvím ČR v EU, domnívají se, že rozhodnutí EU jsou v zájmu ČR, cítí se být občany EU a mají za to, že životní úroveň v ČR se po vstupu do EU zvýšila (tyto otázky šetření CVVM budou analyzovány v samostatné tiskové zprávě).

Graf 2: Důvěra OSN a NATO²

Z grafu 2 vyplývá, že důvěra v OSN je mírně vyšší než důvěra v NATO. OSN vyjádřilo větší či menší důvěru 54 % dotázaných, 28 % cítí nedůvěru. NATO má důvěru celkem 48 % dotázaných, nedůvěřuje jí 36 %. Tento mírný rozdíl v důvěře lze vysvětlit tím, že OSN je vnímána jako celosvětová organizace s různými oblastmi působnosti, zatímco NATO je zvláštní vojenskou aliancí, jejíž aktivita je spojována téměř výlučně jen s obranou a s vojenskými operacemi.

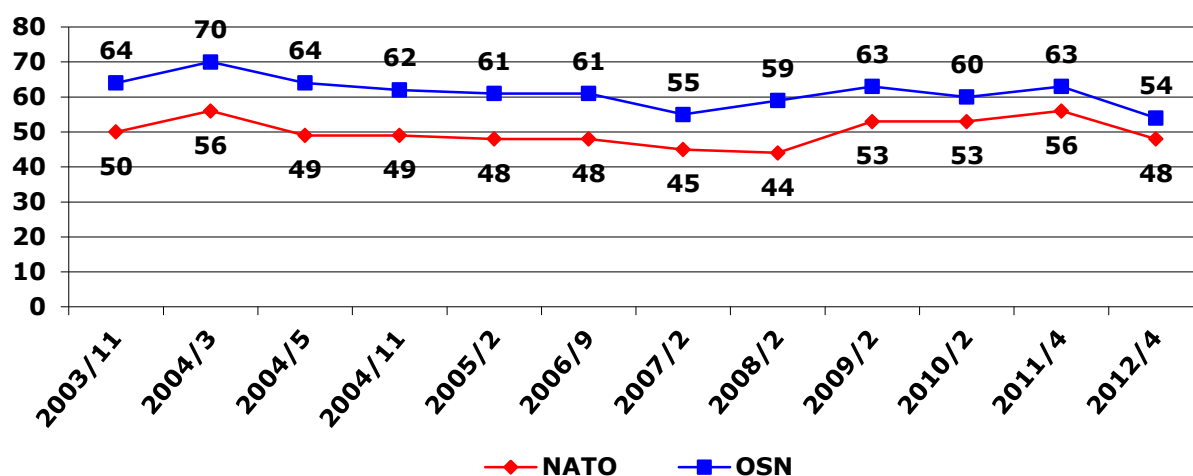
Časové srovnání v grafu 3 ilustruje, že v letošním měření došlo k poklesu důvěry v OSN i v NATO. V případě OSN činí pokles 9 procentních bodů oproti roku 2011 a jde celkově o nejnižší hodnotu od začátku měření. V případě NATO činí pokles oproti loňskému roku 8 procentních bodů.

Důvěra v NATO je statisticky významně častější u lidí s vyhraněně pravicovou politickou orientací, lidé s vyhraněně levicovou orientací naopak na NATO častěji pohlížejí s nedůvěrou. Ve slabší míře lze podobnou souvislost pozorovat i

² Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

v analýze důvěry v OSN. Z analýzy rovněž vyplývá, že důvěra v NATO a OSN pozitivně koreluje s důvěrou v EU: Lidé, kteří vyjadřují důvěru v EU, statisticky významně častěji důvěřují také NATO a OSN, zatímco nedůvěra v EU statisticky významně častěji jde ruku v ruce i s nedůvěrou v NATO a OSN.

Graf 3: Důvěra OSN a NATO (časové srovnání v %)

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Výzkum celkově přináší zjištění, že důvěra v instituce Evropské unie a v mezinárodní instituce meziročně poklesla, zvláště pak pokud jde o důvěru v EU jako celek. Zajímavým je rovněž poznatek, že přibližně dvě pětiny populace se nedovedou vyjádřit k tomu, zda důvěřují, nebo nedůvěřují evropskému prezidentovi a ministryni zahraničí EU, a to z větší části proto, že je neznají. To nasvědčuje, že tyto instituce, resp. posty, a jejich držitelé jsou českým občanům známy méně, než jak by to odpovídalo jejich významu.